

מולין יקדין ויהושים נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביהצירא שליט"א

מילה רא חזרתא

חזרתא דאורייתא יסוד חדש ונפלא על הפרשה

ישראל נבחרו מן האומות בזכות ענוותנותם

ונפלאות, כי משה רבינו היה העניו מכל האדם, וכל כך הפליג בענוותנותו עד שכשבא לכתוב בתורה (במדבר יב ג) 'והאיש משה עניו מאוד', הוסיף עוד להשפיל עצמו וחיסר אות יו"ד מהתיבה 'עניו' וכתב 'ענו' חסר יו"ד, וענוה זו היא שעמדה לו לקנות את הזכייה העליונה שהיו פניו קורנים בקרני הוד עד שהיו הכל מתיראים מלהביט בפניו, כמו שפירש באור החיים כי משיורי הדיו שבקולמוסו העביר על ראשו וקרנו פניו בקרני ההוד, ושיורי הדיו בקולמוסו הוא מחמת שנמנע לכתוב יו"ד ב'והאיש משה ענו', שמידת הענוה שהיתה במשה היא שזיכתה אותו לקרני ההוד שלא זכה בהם אדם מעולם.

והנה, אל יחשוב האדם שבקלות יזכה למידת הענוה, כי עיקר הענוה היא, שגם כשיהיו באדם מעלות רבות ונכבדות, למרות זאת לא יגבה ליבו בקרבו, ובכך יגיע לשלמות הענוה. על כך אמרו בגמרא (נדרים לח.) שהקב"ה אינו משרה שכיתו כי אם על אדם חכם גבור עשיר ועניו, וכמו שמצינו אצל משה רבינו שהיו בו כל המעלות הללו, ולמרות כל מעלותיו לא התגאה אלא השפיל עצמו בענוה, וענוה זו הבאה אחרי כל המעלות הללו היא היא הרצויה והנאותה ביותר.

בזכות ענוותנותו זכה משה לקרני ההוד
לימוד גדול זה לימדנו תורתנו הקדושה בפסוק שלפנינו, שכפי גודל הענוה כן זוכה למדרגות רמות

ויהי בְּרֹדֶת מֹשֶׁה מֵהָרָא שִׁנִּי וְשִׁנִּי לַחַת הָעֵדֻת בֵּיד מֹשֶׁה בְּרֹדֶתוֹ מִן הָהָר, וּמֹשֶׁה לֹא יָדַע כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו בְּדַבְּרוֹ אֹתוֹ. וַיֵּרָא אֶהָרָן וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מֹשֶׁה, וְהָיָה קָרַן עוֹר פָּנָיו וַיֵּירָא מִגֹּשֶׁת אֵלָיו (לד כט-ל). בפתח דברינו נקדים מה שאמרו רבותינו ז"ל כי עיקר נשיאות חן של בני ישראל בעיני הקב"ה היא בזכות מידת הענוה, שאמרו בגמרא (חולין פט.) 'לא מרובכם מכל העמים חשק ה' בכם' וגו' (דברים ז ז), אמר להם הקב"ה לישראל, חושקני בכם שאפילו בשעה שאני משפיע לכם גדולה אתם ממעטין עצמכם לפני.

עיקר הענוה כשמשפיל עצמו למרות מעלותיו
- הלימוד ממשנה רבנו ע"ה

מילתא דפליאה

פנימיות הדין - רחמים

ורק אחר כך שורה מידת הדין על ישראל, ולבסוף מתגלים רחמיו ונהפך לנו הגזירה לששון ושמחה. אלא שמידת הרחמים הקודמת למכה נעלמת היא מעינינו, ואין אנו משיגים איך כל מחשבות ה' רק להיטיב עמנו, ורק לבסוף אחרי שכבר שרתה מידת הדין, אזי מתגלה מידת הרחמים וזוכים לישועת ה' בגלוי, ומתברר שכל מחשבותיו למענינו.

דרך זו להסתכלות פנימית לראות את רחמי ה' הגנוזים בעומק הדין, הראה ולימד הקב"ה למשה רבינו ע"ה, כאשר ביקש מאת הקב"ה (פסוק יח) 'הראיני נא את כבודך', וכפי שפירש זאת מרן החתם סופר ע"ה (תורת משה) בפסוק והסירותי את כפי וראית את אחורי ופני לא יראו, שמשא רבינו ביקש לדעת ולהבין בדרכי הנהגת הקב"ה את העולם, וכמו שאמרו בגמרא (ברכות ז.) 'מפני מה יש צדיק וטוב לו צדיק ורע לו רשע וטוב לו וכו', ועל זה ענוהו הקב"ה וראית את אחורי ופני לא יראו רק אחר המעשה ניתן לראות מה טוב יצא הימנו, וכפי שנראה ממעשה מגילת אסתר, שכל דבר לקיחת אסתר לבית המלך היא עצמה הייתה הסיבה מעם ה' להצלת כלל ישראל. אך ופני לפני וקודם המעשה, לא יראו אין באפשרותו של האדם לראות מה טוב יש בו, וכמו בלקיחת אסתר שרק לאחר המעשה הבינו והכירו שהיה הדבר לטובה להצלת כלל ישראל.

שם הוי"ה קודם שם אלקים ולאחרי

בוה יתבאר היטב הסדר בפסוק 'שמע ישראל', 'ה' אלוהינו ה', שנזכר שם של רחמים לפני שם אלקים ולאחרי, כי קודם הגזירה מקדים רפואה תחילה, ולאחר הגזירה שוב מתגלה מידת הרחמים ונודע שהכל היה טובה. ועל פי זה אפשר להוסיף ולרמוז בלשון הפסוק 'כי ה' הוא האלוהים הוא עשנו', כידיעו שה' רמז לשם הוי"ה יתברך (ראה זוהר ח"ג רכג.). נמצא שהקדים שם הוי"ה לאלוקים, וכן לאחריו 'והוא' רמז לשם הוי"ה, כי אחרי מידת הדין חוזרת להתגלות מידת הרחמים ונמתקים הדינים מעל ישראל.

וְרָאִיתָ אֶת אַחֲרֵי וְפָנֶי לֹא יֵרָאוּ (לג כג). ידוע ששם הוי"ה מורה על הנהגה ברחמים, ושם אלקים מורה על הנהגה בדין, ושם הוי"ה סגולה נוראה יש בו להמתיק כל מיני קללות, וכן מצינו תרע"ו אותיות בקללות שבמשנה תורה, וכנגדם מוזכר בפרשה כ"ו פעמים שם הוי"ה כמנין תרע"ו, ובכוחו אלו השמות להציל מכל אותם קללות. וזהו הרמז בכתוב (תהלים לד כ) 'דבות רעות צדיק ומכולם יצילנו הוי"ה', 'רעות' היינו תרע"ו אותיות בפרשת הקללות, שנאמרו על ידי 'צדיק' שהוא משה רבינו, 'ומכולם יצילנו הוי"ה' כ"ו פעמים שם הוי"ה מצילים מכל אותם הרעות.

פנימיות הדין היא רחמים

להבין זאת יש להקדים לפרש מה שכתבו המקובלים כי פנימיות הדין היא רחמים ולכן יכולים להמתיק את הדין בשורשו ששם הוא רק רחמים. על פי זה פירש החתם סופר ע"ה (דרשות ח"א ר:א) את הפסוק (תהלים ק ג) 'דעו כי הוי"ה הוא אלוהים', שהנהגת הדין המכונה 'אלוקים' גם היא בפנימיותה בבחינת שם הוי"ה הרומז לרחמים, כי פנימיות הדין לטובה ורחמים, וכמבואר בגמרא (ברכות ס:) לעולם יהא אדם רגיל לומר כל דעביד רחמנא לטב עביד.

הקדמת הרחמים לדין

אלא שלכאורה היה ראוי לכתוב 'דעו כי אלוהים הוא הוי"ה', ללמדנו שגם מידת הדין היא באמת רחמים, ואילו הכתוב 'כי הוי"ה הוא האלוהים' משמע שמידת הרחמים היא לצורך הדין ח"ו. אלא שלפיכך שינה את סדר הכתוב כדי ללמדנו שרחמי ה' קודמים לרוגו, וכמו שאמרו חז"ל (מגילה יג:) שאין הקדוש ברוך הוא מכה את ישראל אלא אם בורא להם רפואה תחילה, כמו שרואים שלא הגדיל המלך את המן עד שהקדים הקב"ה רפואה למכה, ותחילה הציל מרדכי את אחשוורוש ממעשה בגתן ותרש ורק אחר כך אירעה גזירת המן.

לאחר הדין מתגלה שהכל היה ברחמים

הרי לנו כי הקב"ה מקדים את מידת הרחמים, בבחינת הקדמת רפואה למכה,

ברזא דאח"ד רמזים נפלאים על סדר הפרשה

סילוק הצדיקים לכפרתם של ישראל

נאבדו כלי המלחמה במיתת הגבורים. ועוד, לשם מה להספיד את כלי המלחמה שאבדו. אך הביאור הוא, כי יש שני סוגי לוחמים במלחמה. יש אחד הלוחם בחרב ובחנית, והיה אם יפול במלחמה הרי שיבוא אחריו מי שימלא את מקומו. אבל יש הלוחם בלי חרב וחנית רק בתחבולות שכלו וחכמתו, והיה אם נפל זה במלחמה אין אחר שימלא את מקומו, כי כלי מלחמה שלו הינם שכלו חכמתו ובינתו אבדו כולם יחד עם בעליהם. זהו שקונן דוד המלך ע"ה 'נפלו גבורים' שמתו שאול ויהונתן, ולא זו בלבד, אלא סכנה גדולה מרחפת עלינו כי גם 'נאבדו כלי מלחמה', ואין מי שימשיך את המלוכה בדרכו של שאול המלך כיון שאין לנו את רוחב בינתו. מעתה ראיה לחילוק שאמר המנחת יצחק ע"ה, כי בכל אבדת צדיק ר"ל ישנם שני הפסדים, האחד הוא הצדיק עצמו, שלכך אין תחליף בבחינת 'נפלו גיבורים'. אך יש הפסד נוסף שהוא אבדת 'כלי מלחמה', הם דרכי הצדיק ותורתו, ועליהם יש לשים לב שלא יאבדו, רק ילכו הכל בדרכי הצדיק ובאור תורתו שהאיר לרבים, ובזה על כל פנים יישארו בידינו כלי המלחמה.

שלו דרגות באבלות

והנה, כשמקוננים על פטירת צדיק וחכם שהיא שקולה כשריפת בית אלוקינו או יותר ישנם שלוש דרגות באבלות, כמו שהתאבל ירמיה הנביא על החורבן ואמר (ירמיה ו' כו) 'בת עמי חגרי שק, והתפלשי באפר, אבל יחיד עשי לך מספד תמרורים' וגו'. הדרגה הראשונה - 'חגרי שק', שכאשר אדם מרגיש באבלות גדולה הרי הוא לובש שק או קורע קריעה. והדרגה השנייה - 'התפלשי באפר', שהוא יושב על הארץ והגוף כולו מושפל כשהוא מרגיש בעצמו את האפר. אבל הדרגה הגבוהה ביותר היא - 'אבל יחיד עשי לך', שהוא מתאבל כמו אדם שאיבד את הבן היחיד שלו ומרגיש שאין לו כלום ונגמר לו הכל, ונושא דברי הספד ונהי וקניה בקול בכי תמרורים, בבחינת 'הביטו וראו אם יש מכאוב כמכאובי אשר עולל לי' (איכה א' יב), וכך צריך להרגיש בסילוקו של צדיק וחכם, שכל אחד מהצדיקים הוא יחיד בדורו ממש בבחינה שלו ובעבודת הקודש לפי שורש נשמתו.

יותר מחורבן בית המקדש. כתב המנחת יצחק ע"ה [=בהספד שאמר ביום רביעי פרשת שמות, י"ז טבת תשל"א לפ"ק, לכבוד יומא דהילולא של הגאון מוהר"ר פנחס עפשטיין זלה"ה, ראב"ד העדה החרדית, בירושלים עיה"ק תובב"א]. ליישב סתירה זו, שבשריפת בית אלוקינו אף על פי שנחרב בית המקדש עצמו בעוונותינו הרבים, מכל מקום תורת בית המקדש, דהיינו תורת הקרבנות, עדיין קיימת עד שירחם ה' יתברך וישלח לנו משיח צדקנו במהרה בימינו, כמו שאמרו חז"ל (מנחות קי.). כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה, וכן אם לומדים את תורתו של הצדיק וממשיכים בדרכיו הטובים לאחר מיתתו, הרי זה נחשב רק כשריפת בית אלוקינו ולא יותר.

אך אם לקח עמו גם תורתו, שאין מי שעוסק בתורתו ואין הולכים בדרכיו חס ושלוש, אזי הוי סילוקו יותר משריפת בית אלוקינו, וזה כוונת הכתוב (ישעיה כט יד) 'ואבדה חכמת חכמיו ובינת נבונים תסתתר', שגם חכמתו ובינתו נסתרה, אז הוי הפלא ופלא יותר משריפת בית אלוקינו.

וראה כעין זה בדרשות חתם סופר (ח"ב דף ש"ע טור ד): והיינו נמי דכתיב 'ואבדה חכמת חכמיו ובינת נבניו תסתתר', כי היושב בראש הוא החכם, והתלמידים המקבלים ומתבוננים בדברי חכמה ששומעים ממנו המה נבונים, ובסילוקו של החכמים היה לרבות כח הנבונים התלמידים להאציל עליהם מרוחו פי שנים, ובעוונותינו הרבים אינו כן, כי 'אבדה חכמת חכמיו' וגם 'בינת נבונים תסתתר' וירדו עוד ממעלתם שהיו, עד כאן דבריו, וזהו שאמר הכתוב 'הנני יוסיף להפליא וגו' הפלא ופלא' דהוי יותר מחורבן בית המקדש, אם 'אבדה חכמת חכמיו' היינו שהצדיק נסתלק מהעולם, וגם 'בינת נבניו תסתתר' שהתלמידים אינם הולכים בדרכיו, חס ושלוש.

גיבורים וכלי מלחמה - שתי אבדות בהסתלקות שאול המלך ע"ה

ראיה לדבריו יש ללמוד מבחינתו של דוד המלך ע"ה על פטירתם של שאול המלך ע"ה ובנו יהונתן, שהספידם 'איך נפלו גבורים ויאבדו כלי מלחמה' (שמואל ב' א' כז), שלכאורה קשה להבין מדוע

כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם וגו' (ל' יג). כתוב בפסוק (שיה"ש ו' ב) 'דודי ירד לגנו לערוגות הבושם לרעות בגנים וללקוט שושנים' ודרשו במדרש (שיה"ש"ר שם): 'דודי זה הקב"ה, ירד לגנו' זה העולם הזה, 'לערוגות הבושם' אלו ישראל, 'לרעות בגנים' אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות, 'וללקוט שושנים' אלו נשמות הצדיקים.

הכוונה בזה היא, כי כאשר הקב"ה יורד לעולם הזה לגבות את חובו, נפרע מן הצדיקים תחילה, כמו שפירש האור החיים הקדוש בפרשתנו 'כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם', וזה לשון קדשו: בא הכתוב לגלות נסתרות לה' אשר יעשה בעולמו דבר שכל רואה יתמה, בהלקח איש צדיק ישר קודם זמנו, יחצו ימיו כמשפט המתחייב לאנשי דמים ומרמה, ויבהלו רעיוני האדם לחשוב אחד מב' דרכים, או יכחיש בר מין אושר הצדיקים, כי אין טוב בעמל האלהי, או יחשוב כי זה האיש מצפוניו אינו כנגלה ממנו והורעה חזקתו לטוב.

אשר על כן אמר ה' 'כי תשא את ראש בני ישראל', פירוש, אם תראה שיסתלק ראש בני ישראל בלא עת, ולא יעלה בכלל כעלות גדיש בעתו, הטעם הוא 'לפקודיהם', על דרך אומרים ז"ל (שיה"ש"ר א' יד) בפסוק (שיה"ש שם) 'אשכול הכופר דודי לי' ואמרו ז"ל, איש שהכל בו הוא כופר נפשם של ישראל, והוא אומרו 'לפקודיהם', לשון חסרון, על דרך אומרו (במדבר לא מט) 'ולא נפקד ממנו איש', כי לצד חסרון ישראל שנתחייבו, לזה אני נוטל את ראשם בעדם לכופר נפשם שלא ימותו כל ישראל. ע"כ.

וזהו שאמר הנביא (ישעיה נז א) 'הצדיק אבד ואין איש שם על לב ואנשי חסד נאספים באין מבין כי מפני הרעה נאסף הצדיק', כי כל אסיפת צדיק אינו מפני חטאו ח"ו, אלא מפני הרעה נאסף הצדיק.

האם מיתת צדיקים שקולה כשריפת בית אלוקינו או יותר

חז"ל (ר"ה יח:) מתארים את האבדה במיתת צדיקים שהיא שקולה כשריפת בית אלוקינו, ונתקשו המפרשים ממה שאמרו במדרש (איכ"ר א' לז) שסילוקו של צדיקים קשה לפני הקדוש ברוך הוא

השראת השכינה בשבת

כלומר אוי לי שאיבדתי את נפשי בשבת ימי החול.

מעין זה כתב הרה"ק בעל נועם אלימלך מליז'ענסק ע"ה (שמות ד"ה או יאמר ואלה): והקושיה מפורסמת מה אומרים כיון ששבת כו', הרי איבוד נפש היתירה הוא אחר השבת כאמרם ולמוצאי שבת ניטלת הימנו. אך הענין הוא דאיתא בזוהר הקדוש (ויקרא כט.) דהצדיק נקרא שבת מחמת שיש לו בחול נשמה כשאר בני אדם בשבת, אך מה יש בו תוספות מעלה בשבת, יש לומר דהנשמה נתוספה בקדושה יתירה עד שהוא מענג להבורא יתברך וכו'.

וזהו שאמרו חז"ל 'כיון ששבת', פירוש, האדם שאין לו נשמה יתירה בחול, רק בשבת נותנין לו נשמה יתירה 'ווי אבדה נפש', פירוש ווי שהנפש נאבד בחול, שאין לו בחול הנפש הזה ולא זכה להקדושה הנוספת בשבת להצדיק שיש לו נשמה יתירה בחול.

הרה"ק רבי פנחס מקוריץ ע"ה ביאר כדברים האלו בדרך משל, לאדם שהוא חולה לגמרי בכל גופו וכתוצאה מכך אינו מרגיש בשום כאב, כי אין לו שום אבר בריא שירגיש את הכאב, אבל אדם בריא מרגיש בכל כאב קטן הפוקד את אחד מאיבריו, וכך גם איש הישראלי, בכל ימות החול הוא חולה בכל איברי נפשו ואינו מרגיש כלל, אבל כשמגיע שבת קודש ונכנס בו נשמה יתירה אז הוא מתחיל קצת להתרפא, ועל ידי זה מרגיש בכאב גודל כובד חולי נפשו.

לכן מנהג ישראל שמזמרים בשירה נאה את הפסוקים של 'ושמרו וגו' ו'ינפשו' דוקא בתחילת השבת, כי שמחה גדולה לאדם שמרגיש את מכאוביו וחליו, שהרי אז הוא יודע בנפשו שמרגיש קדושת השבת, וזהו כוונת חז"ל כשאמרו 'כיון ששבת' היינו שמרגיש קדושת השבת, אז 'וי אבדה נפש' שמרגיש מכאובו וחליו.

בשבת נאבד 'וי' של האדם

עוד פירוש נפלא מצינו במאור עינים (מקץ ד"ה שבת) שבשבת אין האדם חסר כלום, ונאבד ה'וי' שהיה לאדם בימות החול, שכיון שבא השבת אבדה הנפש בחינת 'וי', שהוא מורה על כל החסרונות של אדם שעליהם הוא אומר 'וי', ועל ידי השבת נאבד ה'וי' מהנפש, וכמאמרם ז"ל (רש"י בראשית ב ג) 'באת שבת באת מנוחה'.

הנשמה ויותר טוב היה לו הייתה כותבת התורה על בוא הנשמה הקדושה. ועוד קשה מדוע מזכירים זאת בתפילה עם תחילתה של שבת, באם בא לרמוז על הסתלקות הנשמה היתרה כמאמרם 'וי אבדה נפש', מוטב היה להזכיר זאת בסיומה של שבת שאז היא מסתלקת מקרבנו, ולא עתה ששמחים אנו בבואה.

בכניסת השבת מזכירים לו לאדם לנצל קדושת הנשמה היתירה

פירש הבעל שם טוב הקדוש ע"ה כי מתנה טובה כזאת וכוחות נפש עצומים כאלו, חייב האדם לנצל היטב ולהעריך יקרתם, ולכן תיכף ומיד בכניסת הנשמה היתירה לגוף האדם מזכירים אנו שאין השבת קבועה בקרבו כי אם לזמן קצר, ולמחרת לעת ערב עתידה היא לפרוח ולשוב לשורשה. או אז יראה כל אחד לנצל מתנה טובה זו, להתדבק בה יותר ויותר, ולהוסיף בה אהבה שמחה והתלהבות בשמירת השבת, וחס ושלום לא ילך בטל בעת הימצאות הנשמה היתירה בקרבו, וזה יתן לו כוחות גם אחר כך להמשיך השפעות טובות בקרבו מיום השבת לימי החול.

'וי אבדה נפש' של שבת שעברה

אמנם עדיין צריך להבין מהו 'וי אבדה נפש' לשון עבר, הרי עומדים אנו עתה בכניסת השבת והיה צריך לומר 'וי תאבד נפש' לשון עתיד. אך הביאור הוא שאנו נאנחים ומצטערים על הנשמה 'יתירה' של השבת שעברה, כי בכניסת השבת רואה האדם מעלת הנשמה היתירה, ובכך הוא נזכר מגודל הכאב וההפסד שהיה לו במוצאי שבת שעברה כשנאבדה ממנו הנשמה היתירה.

בכניסת השבת מרגיש חסרונה בימות החול

באופן אחר תירץ הרבי מקוצק ע"ה שגדול כח השבת והנשמה היתירה לעורר את האדם לתשובה וחרטה מעומק הלב, וכבוא עת כניסת שבת קודש מתמלא האדם בהרהורי תשובה ויראת שמים, ומתאונן על ימי החול שעברו עליו בביטול תורה ותפילה, אזי הוא צועק במרירות מעומק הלב 'וי אבדה נפש',

וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדִרְתָּם בְּרִית עוֹלָם. בְּיָמֵינוּ וּבְיָמֵינוּ יִשְׂרָאֵל אוֹת הוּא לְעֹלָם כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפֶשׁ (לא טז-יז). עבודת בני ישראל ביום השבת, להכשיר ליבם ונפשם עד שתהיה הקדושה קבועה בליבם, ועל זה נאמר 'לעשות את השבת לדורותם', ודרשו בתיקוני הזוהר (תקון מ"ח פה.) 'לדרתם' לשון דירה, לתקן בית דירה לשכינה בתוך הלב, דעביד לון דירה בתרי בתי ליבא. והנה האבות הקדושים הייתה עבודתם להשרות השכינה בקביעות בתחתונים, בבחינת הר שדה ובית, ובשבת זוכים בני ישראל להשראת השכינה בקביעות בליבותם, עד שכל יהודי נקרא ממש 'בית תפילת', וזהו שאומרים במנוחה בשבת 'ואני תפילת' שאנו בבחינת התפילה עצמה.

נשמה יתירה בשבת קודש

בתפילת ערבית של ליל שבת אחר ברכת השכיבנו, תיקנו לומר הפסוקים הקדושים 'ושמרו בני ישראל את השבת וגו', וביום השביעי שבת וינפשו'. כדרשת חז"ל (ביצה טז.): נשמה יתירה נותן הקדוש ברוך הוא באדם ערב שבת, ולמוצאי שבת נוטלין אותה הימנו, שנאמר 'שבת וינפשו', כיון ששבת ווי אבדה נפש. כי מלבד הנשמה הטהורה שנמצאת בגוף האדם בימות החול, מוסיפים עליה בשבת קודש עוד נשמה קדושה וגבוהה ביותר, וכדאיתא בזוהר (יתרו פח.): שביום שבת נותנים לאדם נשמה עליונה מלאה בכל שלמות מעין העולם הבא.

[וזה לשון הזוהר: ומשום דכל מהימנותא אשתכח בשבתא, יהבין ליה לבר נש נשמתא אחרא, נשמתא עלאה, נשמתא דכל שלימו בה כדוגמא דעלמא דאתי, ובגיני כך אקרי שבת, מהו שבת, שמא דקודשא בריך הוא, שמא דאיהו שלים מכל סטרוי. וזה לשונו בפרשת ויקהל (רה.): האי יומא, יומא דנשמתין איהו, ולא יומא דגופא וכו', האי יומא איהו יומא דנשמתין, דאתעטרא ההוא צרורא דנשמתין, בתושבחן דמאריהון, בגין כך משבחי בתושבחן, תשבחתא דנשמתא].

הזכרת הסתלקות הנשמה בתחילת יום השבת

ויש להבין דברי חכמים ורמזיהם, לשם מה נזכר בפסוק רק את הסתלקותה של